

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
Félévre . . . 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:
dr. BALOGHY ERNŐ.

Kiadótulajdonos:
BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEKET
és nyilttéri közleményeket a kiadóhivatal vesz fel.
MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.

Rákóczi hamvai.

A hivatalos Budapesti Közlöny csütörtöki számában a miniszterelnök-höz intézett következő királyi kéziratot közli:

Kedves gróf Tisza!

A magyar történelem kiváló alakjai közül egyedül II. Rákóczi Ferenc hamvai nyugosznak idegen földön és a hamvaknak hazaszállítása a nemzetnek ismételtén kifejezett köz-óháját képezte.

Hála legyen érte az isteni Gondviselésnek, azok az ellentétek és félreértések, amelyek súlyosan neheztedek elődeinkre hosszú századokon át, ma már egy végképp letűnt korszak történelmi emlékét képezik.

Király és nemzet kölcsönös bizalma és az alkotmány visszaállított békés uralma megteremtették a trón és nemzet között a sikeres egyesült munkásság alapfeltételét képező összhangot.

Keserőség nélkül gondolhatunk tehát vissza mindnyájan a mögöttünk álló borus korszakra és király és nemzet egyesült kegyelete keresheti

fel mindazok emlékezetét, kiknek vezető szerep jutott a letűnt küzdelmekben.

Ennélfogva utasítom, hogy II. Rákóczi Ferenc hamvai visszaszállításának kérdésével foglalkozzék s erre vonatkozó javaslatait elvárom.

Kelt Bécsben, 1904. április 18.

Ferencz József s. k.

Gróf Tisza István s. k.

Minthogy ha valami ragyogó, az éjjeli homályon át a lelkek világába tündöklő szép álmok volna. Amire ez a nemzet kétszáz év óta vágyódott, amit óhajtott: az ország egykori vezérlő fejedelmének, II. Rákóczi Ferencnek hamvai, porladozó csontjai hazakerülnek. Haza, abba a földbe, melyet az ő, a magyar nemzeti szabadságért küzdött kuruc vitézei vérük hullásával szenteltek meg. És mindez történik I. Ferenc József dicső királyunk akaratából és hozzájárulásával. Annak a Habsburgnak egy ivadéka, aki ellen egykoron II. Rákóczi Ferenc a nemzet ősi jogaiért küzdött — most az alkotmányos érület nemes gondolatától áthatva — a galatai francia barátok roskadozó kolostorának

szirboltozatából kiemeli a nagy Rákóczi holttestét és visszaadja nemzetének. A nemzetnek, mely nem feledte el a kétszáz esztendő előtti szabadságküzdelemre buzditó tárogatók hangját s alig két esztendeje fürdött meg a Rákóczi-korszak nemes, harci dicsőségeiben izzó, nagy idejének emlékezetében. A király akarata ismét találkozott magyar nemzete érzésével, a magyar lélek gondolatvilágával. Találkozott, mert mint ő mondja: „azok az ellentétek, melyek súlyosan neheztedek elődeire hosszú századokon át, ma már egy végképp letűnt korszak történelmi emlékeit képezik“.

Nem zárkozhatunk el annak bevalása elől, hogy a nemzet és uralkodója közti jó viszony, „a trón és nemzet közti sikeres együttműködés“ fön-tartását és előmozdítását célzó magyar gondolat volt az, mely a királynak ez elhatározásra tanácsot adott. A hátat-eljes elismerés e pillanatában nem akarunk sötét árnyakat keresni a számunkra ismét felkelő napon, de tény az, hogy harminchét év óta először, a közel mult két esztendőben, mintha borongó homály

A „BÁCSKA“ TÁRCÁJA.

Kivándorlókhoz.

Szeresd hazádat! Ezt a drága földet,
Melyet hőseink vére öntözött,
Védd tovább, mint a nagy ősök
Megvédték annyi vész, vihar között.
A honé légy egészen, soha tőle
Bú, gond, viszály ne tántorítson el
S halj meg érte bátran, hogyha kell.

Menj bárhová, dicsőség, pompa várhat,
Csodául láthatsz sok száz remeket,
De látsz-e vajjon népet, mely megértse?
Házat, tornyot, mely ismerős neked?
Hallod-e zengni az édes magyar szót?
Lesz-e ott visszhang, mely dalodra kel?
Halj meg érte bátran, hogyha kell?

Maradj csak itt, maradj az ősi földön,
Habár csábít a gazdaság, a hír,

Aki szeretni tud, Istenben bízik,
A csábításnak ellentállni bir.
Először itt láttad a napvilágot,
Legyen porod sírhantja e hely,
Csak egy hazád van, élj hát e hazáért
S halj meg érte bátran, hogyha kell.

A zombori képtárlatról.

Irta: T. Z.

Vasárnap óta a mi jó öreg városházánk-nak az a terme, amelyben máskor a város-atyák buzgólkodnak, munkálkodnak a közjó érdekében, sőt néha össze is vesznek egy kissé, úgy néz ki, mintha lakodalom folyna benne. Ahová a szem tekint, mindenütt a csodaszép természet bölintgat felénk. Hegy, völgy, viz, erdő, vihar és verőfény ölelkeztek össze egy csodálatosan szép kaledonszkopban. A falakról szinte lesugárzik a vászonra lopott bangulat, szín, költészet s mindez csodálatos érzéssel tölti meg szívünket. Közbe-közbe szép asszonyi arcok bukkanak elő a kedves színek közül, olyik révedező minden titkot

csak úgy fátyolosan sejtető tekintettel, olyik meg kacér kacsintással, hívogató, csábítgató mosolygással.

A városi nagy teremben ütött tanyát a magyar művészetnek azon ága, mely vándorbotot ragadott s azzal jár faluról-falura, városról-városra missziót teljesíteni. Bizony, nem valami könnyű feladat, de mire nem képes az ábrándos poéta?

A Szalon piktorjai 220—225 képpel állítottak be hozzánk s a többi között négy Munkácsy képet is hoztak mutatóba. De csak mutatóba! Mert hármint dobog is a szívünk a halhatatlan mesterműveiért, bizony szegények vagyunk mi ahhoz, hogy őt itt tart-hassuk magunknál, meg kell tehát elégednünk a néma csodálattal.

De tegyük egy rövidke sétát a tár-laton és nézzük meg minden befolyástól men-ten a reánk erőszakolt műértői pozórösködés nélkül a képeket. Ne gyakoroljunk kritikát, hanem engedjük át a bensőnket amaz érzel-meknek, melyet a tisztánlátás fog feléb-reszteni.

Azt a sok képet, mely kedves batásu mozaikként lepi el a falakat, eleget meg-

borult volna arra az együttérző viszonyra, melyet ezernyolcszázhatvanhétben teremtett meg a nemzet és uralkodó együttes akarata. És ezt a homályt most előzőkenyén maga a király oszlatja el. Világot gyújt belé, mely hirdeti, hogy az uralkodó tisztelni tudja ennek a nemzetnek legutóbb is megnyilatkozott történelmi nagyjai iránt tanúsított kegyeletét. Világot gyújt, melynek sugaraiban két jelmondat ragyog: „Pro patria et libertate” és „Bizalmam az ősi erényben.” Egyik II. Rákóczi Ferencé, a másik I. Ferenc Józsefé.

Tehát hazajön az, akinek lelke ugyis itt jár két évszázad óta közöttünk. Mikor nemzeti veszedelmek fenyegetnek, érezzük köztünk létét. Az újra megszólaló tárogatók bus kurucnótában, a világosságot eltakaró felhőket szakgató orkán dörgésében az ő hangját halljuk. Képe oltárkép szobánk falán. Emlékezete imádság. Most Sztambulnak egyik sirboltozából megjönnek a csontjai is, mert a király akarja így, a magyar király.

Ő is király volt. Fejedelem, a legnemesebb a földön élt fejedelmek közt, aki fajszeretetében, a szabadságért való lángolásában mindenét nemzetéért áldozta fel. Az ifjúságot, a hatalmat, a vagyont s mikor lehanyaglott a magyar szabadság lobogója, akkor bánatában elsorvadtt idegen bujdosásban, hallgatva idegen tenger mormolását. Most hazajön. Mint fejedelem jön haza. A templomok harangjai hirdetik megérkezését. Ágyuk dőreje köszönti koporsóját és hadi lobogók hajolnak meg előtte. A kétszáz év előtt elhalt kuruc vitézek megmozdulnak sirjaikban s mig csontkarjaikkal kitörnének a földből,

csontajkaik suttogni fogja: Hazajöttél! Isten hozott!

Az ő lelke, a nagy Rákóczi lelke pedig onnét tekint le a magasból s talán örömkönye csillan, ha lát egy magyarságát megőrzött nemzetet, melynek érzelmeiben osztozik maga a király. A király, akinek akarata ledönti a sörömpököt, melyek eddig II. Rákóczi Ferenc porló tetemei és szelleme hazatérésének utját állották.

Az országgyűlés berekesztése. Lapunk zártakor értesülünk, hogy Tisza István gróf miniszterelnök öfelségének leirata alapján a magyar országgyűlés jelenlegi második ülészakát berekesztette.

A berekesztésről szóló királyi kézirat így hangzik:

Mi, I. Ferenc József, Isten kegyelméből Ausztriai császár, Csehország királya stb. és Magyarország apostoli királya.

Hü Magyarországunk és Társországi zászlósainak, egyházi és világi főrendinek és Képviselőinek, kik az általunk 1901. évi október hó 24-ére Budapest fő- és székvárosunkba összehívott országgyűlésen egybegyűlvék, királyi üdvözlötünket!

Kedvelt hivatásunk! Magyar miniszteriumunk előterjesztésére az 1901. október 28-án megnyitott országgyűlés második ülészakát ezennel berekesztjük.

Kikhez egyébiránt királyi kegyelmünkkel állandóan maradunk.

Kelt Bécsben, ezerkilencszáznegyedik április hó huszonharmadik napján.

Ferencz József s. k.

Gróf Tisza István s. k.

A legfelsőbb kézirat a ház tegnapi ülésén lett felolvasva. A berekesztés bizonytalan időre szól.

A Nemzeti Szalon megnyitása.

Vasárnap volt városunkban a Nemzeti Szalon kiállításának ünnepélyes

megnyitása. Gyönyörű tavaszi nap virradt reánk, hangulatos keretét képezve a szép és feledhetetlen eseménynek. Az ünnepély gyönyörű szép volt. Városunk közönsége imponzánsan mutatta be hódolatát a legszebb Geniusznak.

Alig volt eddig vidéki város, mely oly fényvel, oly lelkesedéssel fogadta volna a magyar művészetet falai közé, mint Zombor városa.

Az ünnepély kezdete programmszerűen fél 11 órára volt jelezve. De már jóval a hivatalosan jelzett idő előtt gyülekezni kezdett az ünneplő előkelő közönség.

A városházát, ahol az ünnepély lefolyt, pazar díszbe öltöztették. A kapualjától kezdődő lepcsőfeljártat fel egészen a terembejáratig délszaki növényekkel és dús nemzeti színű draperiákkal volt feldíszítve. A lépcsőn és a terembejárat előtt pedig parádéba öltözött városi huszárok képeztek sorfalat.

A teremben nem volt díszítés, ami különben is felesleges volt, miután méltó dísz a falakról leragyogó művészethez úgy sem alkalmazhattak volna. Hiszen az a sok bajos festmény maga volt a legpazarabb dekoráció.

Volt azonban egy komoly oka is annak, hogy miért nem díszítették szöveggel a termet. Hiszen emlékezünk még a nagyértékű Paál László féle kollektív kiállítás égésére Budapesten, mely szerencsétlen alkalommal oly nagy veszteség érte a magyar művészetet a pótolhatatlan műremek elpusztulásával. Okulva a multakon, a Szalon vezetősége tehát elővigyázatból mellőzött minden dekorációt.

A terem képe így is nagyon szép volt. Majdnem 300 szép festmény mosolygott le a falakról oly művészileg

biralták oda fönn a műkritika minden raffinement-jával. Mondottak sok jót, de mondotak elég rosszat is róluk.

Mi ha valóban élvezni akarjuk e ritka alkalmat, akkor nem szabad a fővárosi kritikát szem előtt tartanunk, hanem tisztán tényeket kell konstatálnunk azzal a romlatlan, de kétszeresen fogékony vidéki értelemmel, mely természetesen fogékony visszautasítja az élvezhetetlent, de mohó vágygyal nyúl mindabhoz, ami egészséges táplálék.

Azok a művészek, akik nálunk alkotásaikkal megjelentek, azok javarészen az ugynevezett modern-ek, vagyis azok, kik nem az akadémikus sablonokat követik, hanem az impresszióknak rendelik alá az esetet. Jól különböztessük meg azonban őket azoktól a modernektől, akiket szecesszionistáknak neveznek s kik bár hasonló alapon állanak ezekkel, mindazonáltal a dekadentizmus legfelsőbb korlátai mellett sorakoznak fel. Az előbbieknél örökös témája mindenben és mindentől azt a hangulatot megörökíteni, melyet lelkükben vagy a pillanatnyi hatás, vagy az órákig tartó szemlélet keltett. Viszont a szecesszionisták vagy a bizarr egyéni

gondolkozást fejezik ki, vagy pedig a szimbolizálás jellegé alatt alkotnak oly csoda(?) dolgokat, amit egészséges gyomor meg nem emészthet. Az ilyen szecesszionista pikturára nagyon rá illik e kis epigramm, amit a dekadens költőre mondott valaki:

Ahol a költő a végtelenbe vész,
Könyvét tanácslom tedd le birtelen,
Mit meg nem ért a józan emberész,
Hiányzik egy: az értelem.

E tárlaton is kísért egy pár ilyen alkotás, melyben minden meg van, csak épen az az egy hiányzik...

A zombori tárlaton tehát tulnyomó részben a moderneknak vannak képviselve, még pedig nagyon csinos dolgokkal. Valami kiváló műremeket nem találunk ugyan, de azért számtalan kép tanuskodik az egyes tehetségek fejlődéséről oly irányban, mely mindenestre a diadal felé vezet.

A moderneken kívül van néhány akadémista is, még pedig a javából.

Munkácsy képeinek leírását egy külön fejezetre hagyva, először is azon képeknél kezdjük el a szemlélet, melyek arányuknál

fogva az első pillanatra lebilincselik a figyelmet. Az első ilyen nagyarányú festmény Munkácsy egykori tanítványának Révész Imrénének „A bujdosó” című hatalmas festménye. Lehetetlen e képet amugy csak futólag megtekinteni, mert a hatalmas kompozíció rögtön megállásra késztet. A tárgya magyar, még pedig történelmi. Abból az időből van merítve, mely idő örökre egy csodálatosan szép, de bús eposza a nemzetnek. A honvéd elmenekült a veszett csata után s most mint hazátlan bujdosó jár tanyáról-tanyára, nyomában a kétségbeeséssel, a villogó csendőrszuronyal. Egy parasztházban talál menhelyet, talán kétségbeesésének utolsó pillanatában, mert az arca azt a mélységes apathiát fejezi ki: törtéjék bármi, de most már egy lépést se tovább!... Egy öreg anyóka biztatja, két öreg paraszt kérleli: bujjon jobban el. A szegény honvéd azonban csak maga elé néz mereven. Gondolata sincs már talán, mert a teste lelke összetörve, a tökéletes apáthia uralkodik felette. Egy parasztleány pedig karján egy csecsemővel félő tekintetét az alakra szegezve lesi, hogy nem-e jönnek az ellenséges katonák elfogni

csoportosítva, hogy az izléses rendezésért méltán a legnagyobb elismerés illeti meg Rubovits Márk festőművészt, a társulat műtárosát.

Tíz óra felé már gyülekezni kezdett a közönség. A Szalon leglelkesebb hívei a városunkbeli szép hölgyek voltak az elsők, akik a művészetek nálunk megnyitandó csarnokát felkeresték. A sűrű csoportokban érkező úri közönséget dr. Gozdu Elek, a lyceum egyesület elnöke, Déry Béla festőművész, a Szalon titkára és Rubovits Márk festőművész fogadták. A hölgyek a karzaton foglaltak helyet, a férfiak pedig benn a teremben.

Féltizenegy órára már zsúfolásig megtelt úgy a karzat, valamint a terem is. Mintegy 200 ember volt összegyűlve, ami amellet bizonyít, hogy városunkban rendkívüli nagy volt az érdeklődés a szép kulturális esemény iránt.

Pontban háromnegyed 11 órakor lépett a terembe Latinovits Pál főispán, a kiállítás védnöke, akit harsogó éljenzéssel fogadott az ünneplő közönség.

A főispán kíséretében voltak: Karácson Gyula kir. tanácsos, alispán, Hauke Imre polgármester, dr. Gozdu Elek kir. törvényszéki elnök, dr. Pavlovits Simon és Popp György kir. tanácsosok, dr. Molnár Károly országgyűlési képviselő, Sorsich Béla alezredes, Fernbach Károly nagybirtokos, Polgár őrnagy, Gräff Nikáz kir. tanfelügyelő, dr. Alföldy Árpád h. polgármester, dr. Thurszky Zsigmond városi főügyész, Sztankovits kir. főmérnök, Latinovits Szaniszló városi tanácsos stb. stb. Testületileg jelentek meg a zombori magyar nőegylet id. Mihályi Jánosné urasszony, a szerb nőegylet Vukicsevics Katinka urasszony vezetése alatt.

Latinovits Pál főispán, mint a ki-

a bujdosót az egész háznépvel együtt. Minden alak él e képen, minden alaknak érzelmében visszatükröződik az arcokon s megragadja a szemlélő lelkét.

Révész Imre képe után a méretet illetőleg Szenes Fülöp képe következik. Egy nagyon régi téma beszél hozzánk, melyet már sok hivatott és kevésbé hivatott eset próbált megörökíteni. Judit, a zsidók hősnője áll előttünk. Sokan állottak a kép előtt s különböző vélemények voltak hallhatók. A sok között volt azonban kapocs: a borzalmas cselekmény hatása, mely megállásra késztetett bennünket. Szenes Judit-ja erre az erős hatásra van építve. A nő kissé teatrális pózban áll előttünk és oly világításban, melyet nem értünk meg egyhamar s csak a hatás fokozására szolgáló fogás. Inkább technika, mint művészet. Nézetem szerint sokkalta hűbb és több gondolatra kifejező e képnek vázlata, mely a szomszédságában függ.

(Folyt. köv.)

állítás védnöke, a terem nyugoti oldalán foglalt helyett s körülötte sorakoztak az őt kísérő előkelőségek.

Midőn kiki elfoglalta helyét, a siri csendben előlépett Fernbach Károly nagybirtokos és a következő nagyhatású szép beszéddel üdvözölte a Szalont képviselő művészeket:

Fernbach Károly beszéde.

Méltóságos főispán ur!

Kedves vendégeink!

Mélyen tisztelt hölgyeim és uraim!

A zombori műpártoló közönség részéről kiváló megtisztelésben részesültem, mert nekem jutott a szerencse önöket uraim, önöket nevükben üdvözölhetni.

Engedjek meg uraim, hogy Zombor város műpártoló közönsége nevében a legforróbb köszönetünket fejezzem ki azért a kitértetésért, hogy a Nemzeti Szalon vezető férfiai Zombort is felvették ama városok sorozatába, hol a Nemzeti Szalon képkiallításával megjelenve, oly szívet és lelket nemesítő művelészetben részesítette az érdeklődő közönséget.

Mi a magunk részéről mindent elfogunk követni, hogy most, midőn a kultúra ily alakban is bevonult városunkba, magunkat a Nemzeti Szalon erkölcsi és anyagi támogatás által érdemessé tegyük arra, hogy ezen magas művelészetben ezentúl gyakrabban legyen részünk!

Végtelenül sajnáljuk, hogy az áldatlan vasuti sztrájk miatt nem tisztelhetjük a mai megnyitáson teljes számban azon előharcosait és művész tagjait ezen egyesületnek, kik feladatukká tették ezen nagy s nemes missziót az egész országban teljesíteni.

Rövid 10 évi fenállása óta a Nemzeti Szalon oly óriási eredményt képes felmutatni, mit csak az önök kitartó s fáradhatatlan munkásságuk volt képes eredményezni.

Mindenütt, ahol önök uraim a Nemzeti Szalon képeivel megjelentek, meghódították a nagy közönséget.

A művészet a fővárostan már méltó pártolásnak örvend, de a vidék legnagyobb részében még mindig mostoha gyermek volt; közöny legnagyobb részben azonban abban lett magyarázatot, hogy a nagy közönségnek nem volt alkalmja a valóságban is ily művészi dolgokban gyönyörködhetni.

A művészet iránti érdeklődést már felébresztette városunk közönségében egy kiváló férfi Gozdu Elek, a szabad lyceumi előadások tanításai által s ma is részben neki köszönheti a közönség, hogy ily magas nivóju művelészetben rövid ideig része van.

Ma már le van győzve a bangulathány és mi is örömmel sorakozunk megcsodálni az itt oly nagyszámmal levő igazán szép képeket.

Óhajtam az, hogy bárminél több maradna belőlük örökidőkre városunkban, emlékül a mai nagy napnak.

Isten hozta önöket uraim városunkba és kívánom, hogy a Nemzeti Szalon szolgálatában, a magyar művészet érdekében soká éljenek.

A beszédet óriási éljenzés követte, mely percekig tartott. Az éljenzés csillapultával Déry Béla festőművész, a Szalon titkára mondotta a következő szép beszédet:

Déry Béla beszéde.

Méltóságos főispán ur!

Nagyságos polgármester ur!

Mélyen tisztelt ünneplő közönség!

Mielőtt azokra a megtisztelő szavakra, melyeket a minden jóért és szépért lelkesítő hazafi, a művészek lelkes pártfogója, Fernbach Károly ur mondott, reflektálnék és mielőtt a Nemzeti Szalonnak nevében a méltóságos főispán urhoz egy újabb kérést intéznék, méltóztassanak szíves figyelmükkel néhány pillanatra megajándékozni.

A Nemzeti Szalonnak nevében, mely kulturális missziója teljesítésében Zombor szab. kir. városába ért, halásan köszönöm a megtisztelő szavakat. Eljöttünk ide, a délvidek eme rokonszenves városába, hogy amidőn egyrészt ideális feladataink adóját lerójuk, másrészt erőt merítsünk további küzdelmünkhöz abból a szíves fogadtatásból, melynek részesei vagyunk nap nap után rövid itt tartózkodásunk ideje óta.

Sajnos, hogy a vasuti sztrájk miatt nem valósíthattuk meg azt a törekvésünket, hogy mindazok, akik ezt a szép várost és ennek a városnak közönségét megismerni akarták, akik lerándulásukkal Zombor szab. kir. városát megtisztelni óhajtották, lejöhettek volna, de én úgy érzem, hogy e pillanatban a távollévők is itt vannak velünk és dicsekedés nélkül mondhatom, hogy a nagy magyar képzőművészet nevében beszélek.

Eljöttünk Budapestről és a magyar képzőművészet üdvözlését hoztuk Zombor szab. kir. városának. Elhoztuk ideális megnyilatkozásait az eszméknek, elhoztuk látható tényeit a különböző művészi irányoknak és törekvéseknek és hogy azzal a fényvel lépünk fel, mely Zombor szab. kir. város közönségét méltán megilleti, elhoztuk a magyar festőművészet atyamesterének, Munkácsy Mihálynak néhány legújabb és legremekőbb alkotását.

Méltóságos főispán ur! Mélyen tisztelt ünneplő közönség! Hogyha tehát nem találom meg e pillanatban köszönetünk tolmácsolására a kellő szavakat, méltóztassanak ezt betudni annak, hogy érzem, miszerint a magyar képzőművészetek génusza fölöttünk lebeg, érzem, hogy a nagy mester szelleme itt van körülünkben, érzem a feladatot, mely reám hárul!

Mélyen tisztelt hölgyeim és uraim! Az igazi művészt nem a keze, nem a szeme és nem a tudománya, hanem a szíve motiválja a művészeti feladatok megoldásában. Az igazi művésznek nagy a szíve és sok hála fér el benne. És nekem e percben a nagy magyar képzőművészet nagy szívében buzgó nagy hálának kell kifejezést adnom és adóznom Zombor szab. kir. város műpártoló közönsége előtt.

Van azonban mélyen tisztelt közönség egy jó magyar közmondás: „Mikor a szív telve van, akkor az ajak néma!” Én is vallom ennek az igazát és azért bocsássanak meg, ha egészen egyszerűen és keresetlen szavakban mondok köszönetet óméltóságának Latinovits Pál főispán urnak, aki első szavunkon készséggel vállalta el a Nemzeti Szalon első zombori kiállításának védnökségét és aki nemcsak hivatalos tekintélyét, de minden közismert egyéni jótulajdonosságát és népszerűségét latba vetette a kulturális akció sikere érdekében.

Nagy köszönettel tartozunk a nagyságos alispán urnak, aki az egész megye érdeklődését biztosította ügyünknek és különös kö-

szünettel vagyunk nagyságos Hauke Imre polgármester urnak, aki e város képviselőiben nemcsak anyagilag támogatta ügyünket, de azzal a tényével, hogy a városháza dísztermét a kiállítás céljaira átengedte, nemcsak a polgárság részvételét, hanem a hivatalos körök osztatlan érdeklődését is biztosította a Nemzeti Szalon ügyeinek. Egyesületünk mindig szeretettel fog gondolni Zombor szab. kir. város közönségére, e város törvényhatóságára és a sajtóra, mint amely tényező rokonoson és pártfogása hathatós előmozdítója volt a mai ünnep sikerének.

Nem akarom előttem szólott Fernbach Károly ur beszédét korrigálni, de rút hálatlanságot követnék el, ha meg nem hajtánám a Nemzeti Szalon lobogóját az előtt a férfiu előtt, akinek ügybuzgalma, műértelme és műszeretete nélkül ez a kiállítás egyáltalán nem sikerülhetett, sőt létre sem jöhetett volna. Dr. Gozdu Elek ur a Nemzeti Szalon ügyeinek legbuzgóbb pártfogója, a zombori szabad lyceum elnöke fogadja a Nemzeti Szalon elváltatellen hálaját és köszönetét.

Mélyen tisztelt hölgyeim és uraim! Legutoljára hagytam azokat, akik nélkül ebben a szép országban semmiféle kulturális akció nem léteztülhet, akiket legelőbb kellett volna emlitenem, de én ezzel is demonstrálni akarom azt, hogy sziveinknek legmelyén őrizzük az emléküket és ettől a bájos emléktől megválni sohasem foguuk. A Nemzeti Szalon nevében forrón köszönöm részvételüket azoknak, akik a művészet — sokszor rideg — berkeit ezen a mai kulturális ünnepélyen a legpazarabb virágkiállítással varázsolták. Üdvözlöm a mai szép ünnepén az ország legszebb hölgyeit, Zombor sz. k. városának hölgyközönségét!

És most méltóságos Uram! Mélyen tisztelt főispán ur! legyen szabad felkérnem, hogy a Nemzeti Szalon első zombori kiállítását kegyesen megnyitni méltóztassék.

Déry beszédét többször szakította meg lelkes éljenzés s midőn azt befejezte, spontán taps hangzott fel.

Déry Béla festőművész felkérésére ezután Latinovits Pál főispán a következő szavakkal nyitotta meg a kiállítást:

Latinovits Pál főispán megnyitó beszéde.

Igen tisztelt közönség!

Ünnepe van ma Zombor városának és Bácsme gyének, amennyiben fontos és örvendetes haladás történt a kultura terén. A „Nemzeti Szalon“ igazgatóságának szives jóindulata következtében képkiállítás rendeztetik Zombor városában. Örömnep ez reánk nézve, mert a kulturális haladás terén mindenestre egy oly fontos lépés, a melyre mindannyian büszkék lehetünk. Igen tisztelt közönség! haladnunk kell a korral minden téren és különösen a kulturális haladás terén. Régi, de igaz közmondás, hogy „aki nem halad, az elmarad“. Láttunk már népeket, amelyek a történelem bizonyossága szerint nagy hadjáratokban győzelmes csatákat vívtak, 3 világrészben hatalmas országokkal bírtak, hatalmuktól az egész világ rettegett és miután nem haladtak a kulturával, manapság igen alárendelt szerepet visznek az európai népek között. És ez a szomorú példa serkentően beuntunket is arra, hogy haladjunk a kulturális fejlődés terén és örömmel ragadjunk meg minden alkalmat arra nézve, hogy szép hazánkat ezen a téren is előbbre vivén, azt oly magas színvonalra emeljük, hogy az európai kulturnépek sorában méltó helyet foglalhasson.

Midőn tehát örömmel és köszönetem fejezem ki Zombor városa és Bácsvármegye közönsége nevében a „Nemzeti Szalon“ igen tisztelt igazgatóságának és választmányának, valamint a buzgó rendezőségnek szives fáradozásaiért, arra kérem egyszersmind az igen tisztelt közönséget, legyen közös jelszavunk vármegyénk, Zombor városa és hazánk felvirágoztatása, legyen közös jelszavunk kosorus költőnk gyönyörű verse: Hass, alkoss, gyarapíts és a haza fényre derül!

Ezek után a mélyen tisztelt közönségnek a szives megjelenésért köszönetet mondva, a kiállítást ezennel megnyitom.

Zugó éljenzés töltötte be a termet a főispán megnyitó beszéde után s lelkes hangulat közepette indult el a kiállítás védnöke a képek megtekintésére.

Főispánunkat, aki a legnagyobb elismerésének adott kifejezést, Déry Béla, a Szalon titkára kalauzolta a kiállításra.

Ekkor már a karzaton levő hölgyközönség is lejött a terembe s megkezdődött a képek megtekintése.

Első napon 235 látogató volt s 11 kép került eladásra.

A vasuti sztrájk.

Zombor, ápr. 24.

A sztrájk immár megszűnt s úgy látszik pár nap múlva helyreáll a forgalom az összes vonalakon. A vasutasok amily erős eszközzel támadtak, éppen oly erős eszközzel lett a támadásuk visszaverve s már most alig bihető, hogy a sztrájk még egyszer felütné fejét.

A fővárosból a leszerelést megelőző eseményeket a következőkben kaptuk hírtül.

Budapest, ápr. 24.

Még az éjjel terjedett el hire annak, hogy királyi parancsossal be lesz hiva a vasuti ezredek tartaléka, hogy ezzel véget vessenek a sztrájk veszedelmes következményeinek.

Késő éjjel aztán megjelent öfelsége hadparancsa, mely csakugyan behívta a vasutak közös hadseregbeli és honvédségbeli tartalékos alkalmazottjait és elrendeli azoknak a m. kir. államvasutakhoz szolgálattételre való beosztását.

A legfelsőbb parancs így hangzik:

Parancsolom, hogy a közös hadseregnek (hadi tengerészetnek) a magyar állam területén levő vasutak szolgálatában álló magyar honos tartalékos havidíjasai és legénysége, valamint a honvédségnek ugyanilyen tartalékos és póttartalékos havidíjasai és legénysége a közös hadsereg, illetve a honvédség részletes kiegészítésére behívásának és szolgálattételre a magyar királyi államvasutakhoz beosztassanak.

Kelt Bécsben, 1904. évi április hó 22-én.

Ferenc József s. k.

Nyíry Sándor s. k.

Ma reggel óta Hieronymi miniszter tervei szerint összeállított katonai vonatok indulnak Szolnok, Miskolc és Szabadka felé. A szolnoki ötszáz legényt visz magával. Minden állomáson megállnak. Ha találnak forgalmi tisztviselőt, fölesketik, ha nem találnak, már jelentkezett tisztviselőket tesznek oda megfelelő katonai fedezet mellett.

Ma reggel érkezett Budapestre a kornenburgi vasuti ezred. Mind vizsgázott mozdonyvezetők és kalauzok. A tisztek távirászkok is. Az ezred tartalékosait mind behívták.

A reinitens vasuti távirászkokat állami távirászkokkal cserélték ki.

A vasutasok sztrájkjának egyik legfőbb vezetőjét ma délután elérte végzete. Sarlay Janost, a nyugati pályaudvar helyettes állomásfőnökét és a sztrájkmozgalom egyik vezérét ma délután letartóztatták.

A letartóztatás oka az volt, hogy Sarlay egyik vendéglő helyiségében erős hangon izgatott a fővárosi lapokban is megjelent királyi parancs ellen, mely a vasuti ezredbeli tartalékos legénység behívását rendeli el.

A szenvedélyes ember kifakadásaira figyelmessé lett egyik polgári rendőr és a történekről jelentést tett Krecsányi detektív-főnöknek.

Krecsányi azonnal a megjelölt helyre sietett és Sarlayhoz lépve fölszólította, hogy a törvény nevében kövesse.

Sarlayt a detektívek kivezették és egy egyfogatu bérkocsiba tiltették, melynek mindkét oldalán egy egy lovasrendőr volt.

A kocsit a rendőrök kíséretében a főkapitánysághoz indult, ahol Sarlayt további intézkedésig fogva tartják.

A fővárosi sztrájkanyagát feloszlatták.

A mai délután ma-ik nagy szenzációja a sztrájkoló vasutasok fővárosi sztrájkanyagának a feloszlata.

A Hermina uti Schätz-fele vendéglőben levő sztrájkanyagát ma délután az államrendőrség feloszlatta.

A feloszlata előkészületei a legnagyobb nyugalommal történtek, úgy hogy a bent tartózkodó sztrájkolóknak sejtelmök sem volt a történekről.

Fél háromkor lovasrendőrök és két század katonaság körülvette a sztrájkanyagát. A katonákat 5-6 lépésnyi távolságra állították föl.

Benn a sztrájkolók részint kártyáztak, részint pedig a történekről es a teendőkről tárgyaltak. Ott tartózkodtak a 13-as bizottság néhány tagja, Vassonyi orszaggyűlési képviselő és néhány újságíró is.

Mikor az őrségről kellőképen gondoskodva lett, a helyiségbe lépet Rudnay főkapitány, Krecsányi és Boda kapitányok kíséretében és ünnepélyes hangon kijelentette, hogy a sztrájkanyagát az itt történt helytelenségek miatt feloszlattja.

Ezután tudomásukra adta a sztrájkolóknak, hogy Sarlayt letartóztatták királysértés és izgatás miatt. Fölbívtá azokat, akiket illet, hogy a behívásra vonatkozó királyi parancsot vegyék tudomásul, a behívásnak pontosan tegyenek eleget és figyelmeztette őket, hogy békésen távozzanak a sztrájkanyagáról. Szavait azzal végezte, hogy a vasutasok megszegték esküjüket, ezt pedig a fővárosi államrendőrség nem akarja tenni és így kénytelen a rend helyreállítására az intézkedéseket megtenni.

A sztrájkolók nyugodtan hallgatták meg a főkapitány szavait és minden rendezavarás nélkül vonultak el a sztrájkanyagáról.

Az elvonulás egyenkint történt. Faludi Józsefnek a mozgalom egyik főemberének, amikor bejelentette, hogy tartalékos hadnagy, azonnal átnyujtották a katonai behívóját.

A sztrájkbizottság elnökét szabadon bocsájtották.

Hétfő, ápr. 25.

A sztrájk ma már csak a közelmúltnak egy kellemetlen emléke, mert tegnap este óta helyreállott a rendes forgalom. A vasutasok belátták azt, hogy a katonai erőszaknak nem képesek ellentállani, tehát szép csendesesen leszereltek. Igaz ugyan, hogy a forgalom le-

bonyolítása még elég nehezen megy, mindazonáltal elég van téve egyelőre a szűkségnek s remélhetőleg pár nap múlva minden rendben lesz. A közlekedő vonatokat ezidő szerint még katonák kísérik. A mozdonyvezetők mellett szuronyos katonák állanak s ezeknek fedezete alatt robognak be a vonat az egyes állomásokra. A zombori állomásra ma a rendes időben érkezett meg a reggeli vonat. A mozdonyt szuronyos katonák tartották megszállva, a vonatkísérők azonban rendes kalauzok voltak.

Városunkból tegnap, vasárnap este 7 óra után indult el az első vonat, mely három kocsiból állott és a tartalékos vasuti alkalmazottakat vitte Szegedre. A vonat elindulása nagyon érdekes körülmények között történt. A katonai parancsnokság ugyanis már szombaton megkapta a legfelsőbb hadparancsot, mely a vasutasok rögtön behívásáról szólott. Dicht Adolf alezredes sürgönyileg be is hívatta a kerületben lakó vasutasokat, kiket a községek előljárói rögtön kocsikon erős fedezet mellett beszállították Zomborba. Miután jelenleg fegyvergyakorlaton is nagyszámu vasutas van, ezek is rögtön a kaszárnyába internáltattak. Este 7 órára mintegy 80 vasutas volt együtt. Ezeket a laktanyában felszerelték és egy század kíséretében utba indították az állomás felé.

Az állomáson óriási közönség volt együtt, mert híre ment annak, hogy este utnak indul az első vonat. Estefelé csakugyan megjelent a peronon Sterz Adolf őrnagy két százados kíséretében és hosszasan tárgyalt Modes állomásfőnökkel. Mialatt a parancsnok a főnökkel tárgyalt, a legnagyobb csendben megérkezett a katonai eskort Dindorfer főhadnagy parancsnoksága alatt és megszállotta az összes várótermeket. A közönség erről mit sem sejtett, mert lámpákat nem gyújtottak sehohsem.

Minden a legnagyobb csendben történt. Sterz őrnagy az állomásfőnökkel a fűtőházba ment, ahol Modes állomásfőnök rögtön befűtetett egy lokomotívet. Alig telt el egy félóra és a katonai vonat indulásra készen állott.

Sterz Adolf őrnagy kiadta a parancsot a vonat megszállására. Erre megnyitlak a várótermek ajtai s teljes csendben beszálltak a vasutasok a három tizes kocsiába. Dindorfer főhadnagy a gőzkocsin foglalt helyet, a legénység pedig a három kocsiában. Világosságot nem gyújtottak sehohsem. A főhadnagy midőn mind benn voltak, parancsot adott a gépésznek az indulásra. A gépész szó nélkül engedelmesskedett s a vonat lassu menetben elindult.

Mindez a legnagyobb csendben és csendben történt, senki sem mert rezonézni a katonai intézkedés ellen.

A vonatot Modes állomásfőnök maga vezette.

Kedd, ápr. 26.

A forgalom az összes vonalakon helyreállott. A vasutasok állítólag hazafiságból engedtek és beszüntették a sztrájkot. Engedményeket a kormány egyelőre nem adott. Városunkban a rendes menetrend szerint folyik a közlekedés és a vonatok pontos időben indulnak és érkeznek.

A 13-as bizottság tagjait tegnap letartóztatták. Letartóztatták és bekísérték továbbá Lengyel Zoltán képviselőt, akit azonban igazolás után nyomban szabadon bocsájtottak. Tegnap a fővárosban tüntetés volt a demokrácia köré. A 13-as bizottság tagjai közül

Margalit Kálmánt, Veréb Mihályt, Seide Arturt, Lorber Józsefet, Joanovits Miklóst és Kósa Lajost kihallgatásuk után átadták a kir. ügyészségnek. — A tartalékos vasutasok behívását felfüggesztették.

H i r e k.

Rendjelviselési engedély. Öfelsége megengedte, hogy Latinovits Pál Bács-Bodrogmege és Zombor város főispánja a porosz királyi vörös sasrend II. osztályu rendjelét elfogadhassa és viselhesse.

Főigazgatói látogatás. Dr. Platz Bonifác a szegedi tankertület főigazgatója a tegnap esti gyorsvonattal városunkba érkezett a főgimnázium megvizsgálására. A főigazgatót Rittinger Antal főgimnáziumi igazgató fogadta a tanári kar élén.

Városunkban időző művészek. Mult számunkban jelezttük, hogy a fővárosból több festőművész jön le Zomborba, hogy jelen lehessen a vernissageon. A vasuti sztrájk azonban lehetetlenné tette valamennyinek lejövetelét s így csak ketten érkeztek le: Markó Ernő a hangulatteljes tájképek festője és Faragó Géza, aki jeles karrikatura rajzoló. A művészek hajón érkeztek meg. Tiszteletükre a helybeli írók és hírlapírók társas vacsorát rendeztek az Elefántban. Azok a művészek és írók, kiknek névsorát lapunk mult számában közöltük volt, szombatra ígérték lejövetelüket.

Lelkészválasztás. Moor Jakab torzsa ev. ref. segédlelkész e hó 17 én Tolna mege egyik legnépesebb német ref. egyházában, Nagyszékelyben ev. ref. lelkészszé választatott.

Esküvő. Szombaton délután esküdött örök hűséget Bunyi Gyula Predragovits Románával, Predragovits nyug. utászkapitány okl. mérnök leányával. A fényes esküvőn mint tanúk szerepeltek a völgegy részéről dr. Bugarszky Koszta ügyvéd, a menyasszony részéről Kobut Henrik mérnök.

Május elseje és a szociálisták. Május elseje tudvalevőleg a szociálisták ünnepe. E napon szüntel minden műhelyben a munka, ahol a szociálisták vannak túlsúlyban és nagy tüntető körmenetek vannak az egész világon. A mi szociáldemokratáink is megünnepelik e nevezetes napot. Nagy plakátokon népgyűlést hívnak ismét össze, melyen módunkban lesz hallani az ismeretes frázisokat. A népgyűlés délelőtt lesz. Délután tüntető körmenetet tartanak s ennek végzetével kivonul a sok proletár a Sikarába, ahol néptünetpély lesz szavalattal és különböző bohókás játékokkal egybekötve.

Egy millió jótékony célra. Szabadkáról írják: Egy agg matróna, a nagy Vojnich család egyik tagja hunyta le pénteken örökre szeméit nyolevan esztendő korában. Óriási vagyonát — miután közeli rokonai nem voltak — mind jótékony célra hagyta. Bajsai Vojnich Tivadarné született bajsai Vojnich Mária, kinek férje már husz év előtt meghalt, évek óta betegeskedik. Egyedül élt Petőfi utcai házában a cselédségével, de a Vojnich család tagjai sűrűn keresték őt fel visszavonultságában. Néhány hét előtt állapota rosszabbra fordult, orvosai nem menthették meg a beteg életét. Pénteken reggel 6 órakor lebunyta szeméit. Végrendeletét körülbelül 10 év előtt készítette, amelyben vagy 100,000 korona készpénz kivételével az egész vagyonát, amely áll: 800 lánca sza-

badkai földből, 50 hold szőlőből, egy szabadkai házból és egy budapesti Magyar-utcai nagy bérházból, összesen több mint egy millió korona értékben szabadkai szegényeknek hagyta.

Szeged új polgármestere. Szegeden a napokban megtartott polgármester-választáson Lázár György drt választották meg polgármesternek Tóth Pállal és László Gyulával szemben.

Orvosválasztás Kucorán. A napokban volt Kucora községben az orvosválasztás. Megválasztott egyhangulag az egyedüli pályázó, dr. Nagy, eddigi községi orvos Lajosfalván.

A halászsok sztrájkja. Bezdánban tegnap estefele kiűtött a halászegények sztrájkja. Valamennyien beszüntették a munkát és az egyik dunaparti csárdában felűtötték a sztrájknyát. Mintán a sztrájkolók zajosan viselkedtek, Tarczay Dezső főszolgabíró a csendőrséget megerősítette és nyomban a sztrájk színhelyére küldötte Jeisel Henrik tb. főbíró és Halm Ottó rendőrfelügyelőt.

A zombori szociáldemokrata-párt vezetősége a következő határozatot hozta és osztotta ki tudomásvétel végett. Határozat: Városunkban a kereseti viszonyok tarthatatlansága következtében, mint gyakorabban ellenzéstünknek dacára is a munkások a végeszközöz ragaszkodók, beszüntetik a munkát és kimondják a sztrájkot. Minthogy a közvélemény a sok sztrájk kitörését a pártvezetőség rovására írja, illetve itéli, kijelentjük, hogy a pártvezetőség minden egyes esetben a sztrájk kitörését ellenezte és azok kitörése után vette csak erkölcsi és anyagi támogatás alá. Végül figyelmeztetjük az összes szakmákat, kik a kötelékébe nem tartoznak és mivel a sztrájkoknak több vagy kevesebb súlyos következményű oldalai is vannak, hogy mindennemű sztrájk kimondásától tartózkodjanak. Ha a figyelmeztetésünk után dacára is valamelyik szakma anélkül, hogy a párt vezetőségének bejelentette, avagy annak beleegyezése nélkül sztrájkba lép, semmi néven nevezendő támogatásba nem részesül és pusztán csak saját erejére és felelősségére támaszkodhat. A zombori szociáldemokrata-párt vezetősége.

Értesítés. A gőzgépezők és kazánfűtők legközelebbi képesítő vizsgái Szegeden április 24 ike helyett május hó 1-és napján d. e. 9 órakor a Szeged alsóvárosi új vízműtelepen fognak megtartatni. A vizsgálati kérvények kellően felszerelve a m. kir. ker. ipar-felügyelőséghez (Szilágyi utca 1.) bektüldendők.

Árverések a városnál. A városi tanács a következő árverésekre, illetve árlejtésekre adott ki hirdetést: Május hó 29 én d. e. 10 órakor a sikarai vendéglő, bánatpénz az eddigi 405 kor. bérösszegnek 10% - a; 30 öl buzaszalma szűkségletre június 10 én d. e. 1/4 11 óra; tűzifa szállításra június hó 15 én d. e. 10 óra; zabszűkséglet június hó 10 én d. e. 1/4 11 óra; irodaszerekre június hó 2 án d. e. 10 óra; 7100 adag gypszenára június hó 10-én d. e. 10 óra.

Zavargó kőművesek. Szabadkáról jelentik, hogy a kőművesek szombaton reggel zendülést okoztak, négy ember megsebesült és a rendőség többeket letartóztatott. A zendülés oka az volt, hogy egy vállalkozó a vidékről hozott munkásokkal dolgoztatott, mert a helybeliek csak este 6 óráig dolgoztak. Az építkezés színhelyén megtámadták az idegen munkásokat és valóságos harc fejlődött ki, ugy hogy a százakra menő tömeget csak lovasrendőrökkel lehetett elosztatni. A rendőség tömegesen szorította be a verekedőket a városháza udvarára és közülök a főtetteseket letartóztatta. A katonaság készenlétben van.

Kérelem. Egy zombori születésű fiatal iparos, ki betegsége folytán hivatását nem teljesítheti, sőt annyira nyomorog, hogy az orvos által előírt kis levest vagy tejet sem szerezhet magának; sirva panaszkodta el tegnap szerkesztőségünkben nyomorát. Felesleges különben a szegénynek panasza, mert ha az ember csak ránéz, beteg, kiaszott külseje elárulja egész állapotát. — Jóságos polgártársainkat kérjük, ezt a szegény embert — annyiban segélyben részesíteni, hogy a budapesti klinikába felvétethesse magát. — Adományokat köszönettel fogad el. Lakása az illetőnek Árok utca 125.

A vasuti forgalom a tegnapi nappal helyreállott. A vonatok a rendes járatok szerint közlekednek, csak az indulásban van még fenakadás, remélhetőleg azonban pár nap múlva érvénybe lép a régi menetrend. A posta szintén rendszeresen működik.

Eljegyzések. Dr. Kovács Bódog újvidéki ügyvéd eljegyezte Schwartz Aranka kisasszonyt, Schwartz Márk lugosi nagybérlő leányát. — Groszberg Tóbiás kalocsai magántisztviselő eljegyezte Kohn Irma kisasszonyt, id. Kohn Simon gabonakereskedő leányát Adáról. — Csillag Vilmos kereskedő eljegyezte Rozenzweig Gizella kisasszonyt Halasról. — Politzer Jenő eljegyezte Kunetz Kornélia kisasszonyt Szabadkán.

A közös hadsereg magyar csapatainak legénységi változásai. A közös hadsereg rendeleti közlönyének mai száma közli a közös hadügyminiszter rendeletét, mely a magyar korona országaiból kiemelt csapatok legénységi változására vonatkozik. A rendelet szerint a kivételes tényleges szolgálatban álló legénységnek az 1903. december 18. iki rendelet alapján a nem tényleges állományba való áthelyezésének általánosságban 1904. április 23. ával kell megtörténnie. A következő csapatoknál és intézeteknél ez közlendő az ujoncok bevonulása után a) a lovasságnál, b) a lovaslőegységeknél, c) a tábori tűzérő hajtó és esetleg kezelő-tűzéreinek a katonai területi parancsnokságoktól meghatározott részei, d) a vonacsapatok, e) az egészségügyi csapatparancsnokságtól meghatározott részei, f) a ruhakezelő intézetek, g) a katonai élelmező intézetek legénysége. A méneskar katonai osztályainál az áthelyezés az illető felügyelőség rendeletere szerint történik. A megszállott tartományokban és Dél Dalmáciában az ujoncoknak illetékes alcsapatainál való megérkezésekor és pedig azonnal az ujoncok megérkezése után a 63. gyalogezred 2., 3. és 4. zászlóaljánál, a 25. 2., a 32/2., a 64/2., 66/1., 69/1., 78/2. és 36/4. zászlóaljánál. Az ujoncok beérkezése után öt héttel történik a szabadságolás a 63. gyalogezred 2., 3. és 4. zászlóaljánál, az 5. gyalogezred 1. zászlóaljánál és a 71. ezred 4. zászlóaljánál, valamint a vonacsapatoknak a megszállott tartományokban lévő részeiben. A rendkívüli tényleges szolgálatot teljesített 1901. sorozási évi póttartalékosok a folyó évben nem hívandók be fegyvergyakorlatra. Az összes ujoncokat — ideértve a haditengerészetet is — a tényleges szolgálatra a hadkiegészítő parancsnokság hívja be (mozgó sorozó bizottságok) a már kiadott 1904. május 9. ére szóló utasítások szerint. Az egyéves önkénteseket 1904. október 1. ére, az orvos egyéves önkénteseket 1905. április 1. ére kell behívni.

Művészet — Irodalom.

A gimnazisták hangversenye. Ha kalendárium csináló volnék, az 1904. év áprilisi havának utolsó két hetét külön megörökíteném az ismeretes rubrikákban. Valami olyasféle címet kerekítenék föléje: a művésznapok Zomborban! Mert egyhamarjában még nem volt részünk ilyen mértékben a szépből, kellemesből és élvezetesből, mint a jelenlegi napok alatt. Ha az utcán járok, mindentütt képeket cipelnek előttem, ha befordulok egy pohár sörre, az emberek olyan vitatkozásokat folytatnak művészi dolgokról, hogy öröm hallgatni, esténként a cigány líveghangokat csal

ki a burokból, a korzón pedig érdekes piktorok bírálják a mi szép asszonyainkat igaz művészettel és finom szakértelemmel. A levegő telve van poezissal, csoda-e hát, hogy a gimnazisták is éppen ezt a ritka időt választották a művészetek előtti hódolatuk bemutatására. Helyesen választották, mert a lefolyt hangverseny méltó volt a kedves helyzetéhez.

Amit láttunk, hallottunk az fellélemelkedett a köznapin s minden ízében dicséretre válik, még pedig a legnagyobb fokban a derék fiataloknak. S bár dilettantizmus volt, amit bemutattak, mindazonáltal annak azt a fokát képezte, mely magában egy különálló speciális művészet. Olyan, mint a szépséges cigányzene, ha a klasszikus muzsikához viszonyítjuk.

A hangverseny esztőtörtökön este folyt le, a városi színházban. A közönség, mely már ismeri a zombori tanulóifjúság képességét e téren, azzal a biztos tudattal töltötte meg minden zugát a háznak, hogy ez este ismét oly élvezetben lesz része, mely csak emelni fogja az ifjúság értékét és öregíteni az intézet jó hírét. A hangverseny Eulenberg R. „Jön a posta“ című zenekari nyitányával kezdődött. A bájos, csillingelő zenét az intézet zenekara intonálta, oly szépen és oly precizitással, hogy az bármely szervezett zenekarnak is becstüetére válnék. A zenekart Csávojátz dirigálta művészettel. A nyitány után vouós négyes előadás következett. Feldmann Béla, Danninger Kornél, Krizsák Ádám, Schumacher Ödön tanulók játszották Mozartnak egy szerenádját meglepő virtuozitással. Ezután az intézet ifjúsága sorakozott fel teljes számmal a színpadon. Igazán kedves látvány volt, mikor a sok fiu előtünk megjelent. A legkisebbtől a legnagyobbig mosolygó arccal várakozott Ferencsik Lajos karmesterre, hogy teljes tüllel és lelkesedéssel gyujtson rá a lelkesítő kuruc nótákra. A karmester megadta csakhamar a jelet, mire felcsendült a „Hej Rákóczy . . .“ című mélabus kuruc nóta dallama. Sűrű taps hangzott fel a szép dalra, mire az énekkar megtoldotta a dalt a „Csinom Palkó . . .“ tüzés nótájával. Az énekkar előadása nagyon szép volt, ami feltétlen érdeme Ferencsik Lajos főgimn. tanárnak, az intézet énektanárának. Nagyon szép volt ezután a Cibulka féle „Szerenád“, melyet ismét Feldmann Béla, Schumacher Ödön és Danninger Kornél adtak elő. Úgyesen volt ezután közbeszóve az a melodráma, melyet Dvornák Miklós adott elő nagy hatással Revicky István zongora- és Bellán Miklós hegedűkísérete mellett. A melodráma szóvege Farkas: „Cinka Panná“ja volt. Valóban becstüetére válnék a jőnevtű művészeknek is az a siker, amelyet úgy a szavaló, valamint a kísérők elértek. A közönség osztatlan elismerése spontán tapsokban nyilatkozott meg.

Nagy siker és zajos elismerés kísérte ezután a további számokat is, melyek között kiváló volt Danninger Kornél és Feldmann Béla által előadott Dankla-féle „Szimfonia“, továbbá Danninger Kornél által kiváló ügyességgel és nagy virtuozitással interpretált I. hegedűhangverseny. A hangverseny befejező részét egy drámai jelenet képezte Vörösmarty „Marót ban“-jából. Az alakítók Offenberger Ferenc és Ribiczy Nándor voltak. Mindkettő nagyon ügyesen töltötte be szerepét. Ezután 10 perc szünet következett. Szünet után jött a várva-várt piece de resistance: a műkedvelők előadása. Műsoron Szigligeti „Liliomfi“-ának 3. felvonása szerepelt. A címszerepet

Schumacher György alakította, a többi szerepekben Vojnits Erzsike (Örszike), Szondy Bella (Mariska), Dvornák Miklós (Kányai), Klózel Oszkár (Szilvai), Poszert Keresztély (idb. Schwarcz), Városov Karoly ifj. (ifj. Schwarcz), Ribiczy Nándor (Gyuri pincér) — adták tanujelét hivatottságuknak.

Ha a szósoros értelemben szigorú kritikát akarnánk is gyakorolni, akkor sem találhatnánk a legkisebb mértékben kifogásolni valót, mert az előadás nagyon szép és minden ízében tökéletes volt. A szereplők oly routinál játszottak valamennyien, hogy egész bátran felvehetnék a versenyt a hivatásos kollégákkal is. A köteles udvariasságot feltétlen szem előtt tartva, a először is bölgyéről kell szólanunk. Mindkettő büszkék lehetnek sikerükre. A két aranyos baba Vojnits Erzsike és Szondy Bella urleányok valóságos tavaszi hangulatot varázsoltak a színpadra. Édes szavuk bájosan csevegtek, minden mozdulatuk maga volt a megtestesült kellem és báj, alakításuk teljes összességében pedig, lebilincselően hatott a közönségre.

Vojnits Erzsike nagyon kedves volt a takaros szobaleány szerepében, ugyisintén bájos Szondy Bella mint Szilvai professzor huga. Párhuzamot nem lehet vonni közöttük, mert mindkettő a közönség osztatlan elismerésében részesültek, minek kézzelfogható jelei voltak azok a szép csokrok, melyeket a színpadra felujtottak. A fiuk közül nagy sikere volt Schumacher Györgynek, Dvornák Miklósnak, Klózel Oszkárnak, Városov Karolynek, Ribiczy Nándornak és Poszert Keresztélynek. Valamennyien nagyon ügyesen játszottak, amiért is a legnagyobb dicséretet érdemlik.

Az előadás este fél 9 órakor ért véget. A függöny legördültevel lelkes tapsal hívták a lámpák elé az ügyes és szakavatott rendezőt dr. Kohlmann Rezsőt, kinek elsősorban érdeme, hogy a főgimnázium hangversenye osztatlan sikert aratott. De nagy érdeme van a főrendezőnek, dr. Rittinger Antal igazgatónak is, akit nagy elismerés illeti azért, hogy az ifjúságot ily nemes irányban vezeti és a tanulmányok mellett nemes módon finomítja a fogékony lelkeket és szíveket. A hangversenyen a főgimnázium ifjúsága nem vett részt, mert előzőleg a részükre külön előadás volt tartva.

Az előadás befejeztével az „Elefánt“ szállodában táncmulatság volt.

HIRDETÉSEK.

1676. szám.

kig. 1904.

Pályázati hirdetés.

Bácsordas községében leköszönés folytán üresedésbe jött s a községi pénztárból havi előleges részletekben fizetendő évi 800 kor. fizetéssel egybekötött segédjegyzői állásra pályázatot hirdetek.

A kellően felszerelt kérvények **folyó évi május hó 10-ig** nyújtandók be nálam. A német nyelv bírása megkivántatik.

Hódságon, 1904. április 21-én.

Szemző Karoly,

főszolgabíró.

3-1

Dr. Schoenfeld Fr. és társa düsseldorfi cég-féle, tokban (tubus) levő művész-, vázlat- és tanulmányi olajfestékek egyedüli elárusítója Zombor és vidéke részére.

Legfinomabb művész olajfesték tokban, festőművészek részére.

Legfinomabb vázlat olajfesték tokban, házi festészet részére.

Legfinomabb tanulmány olajfesték tokban, tanuló festészet részére.

Gyorsan és keményre száradó szobapadlófénymáz

Borostyánkő olajfénymáz.

Linoleum és zománccfénymáz festékek.

Szobapadló kenőcsök

legjobb minőségű sárga, fehér és barna színekben.

Szobapadló szeszfénymázak

Olajfestékek minden színben.

Kocsimázolóok részére:

„Hintó“-fénymáz (legfinomabb angol)

„Schleif“-fénymáz

„Lazur“-fénymáz

„Kocsi“-fénymáz

„Kerek“-fénymáz

„Japán“ és

„Állvány“-fénymáz

Valamint az összes anyagok és kellékek festők, mázólok és fénymázolóok részére

gyári áron kaphatók:

Gergurov Dániel

vas-, szén- és festékkereskedésében

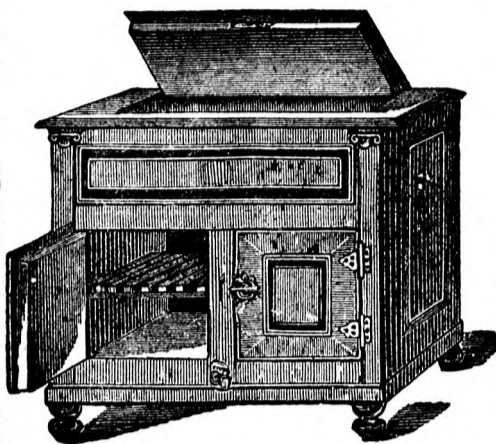
Zomborban,

Kossuth Lajos- (fő-) utca.

7-4

Gombos Nándor

jégszekrény és fürdőberendezések gyára, épület- és diszműbádogos
ZOMBOR (Báoska)-

Dús raktár mindenféle jégszekrényekben,

(vendéglősök, mészárosok és magánosok részére);

fürdőkádakban és

konyhafelszerelésekben.

Minden e szakmába vágó és rajzszerű bádogárúk elkészítettnek.

Képes árjegyzék kívánatra bérmentve küldetik.

Javítások olcsón és pontosan.

800 szám.

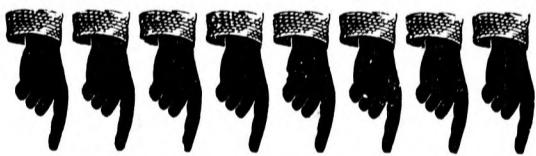
1904.

Árlejtési hirdetmény.

Mozsor községe egy régi házának orvosi lakásul leendő átalakítására, kibővítésére és cselékház felépítésére ezenel árlejtést tűz ki 1904. évi május hó 2-ik napjának délelőtti 9 órájára azzal, hogy az a község tanács-termében fog megtartani, továbbá, hogy az összes munka 7811 kor. 81 fillérben van előirányozva és hogy ennek 15%-át vagyis 1170 korona bánompénzt tartoznak az árlejtőzők az árlejtés megkezdése előtt letenni, valamint hogy a munkáról szóló tervet, költségvetést és az árlejtés feltételeket a községi jegyzőnél a hivatalos órák alatt megtekinthetik.

Mozsor, 1904. évi április hó 18-án.

Eremics Milán, Zsivkovics Mija, jegyző. 2-2 esküdt, bíró h.

Eladó méhek.

Mely áll jól kitelelt 9 láda, 2 gyékény kaptárból és hozzá szükséges kintő pergető, műsejt nyomó, 70 ráma tartalék sejt, mindennéven nevezett felszerelésből.

Megtekinthető a vasuti állomáson túl a zomborvárosi faiskola mellett a tulajdonosnál, Szőlők 25. szám alatt.

Két Geruth-féle kintő minőségű **SZÉN-KÁLYHA** eladó.

Hol? megmondja a kiadóhivatal.

!!Ujdonság!!

15 perc alatt száradó szobapadló

Email lakk.

1 üveg 2 kor. 40 fil., 1/2 üveg 1 kor. 30 fil. 0., 1., 2., 3., 4., 5. szám.

Legfinomabb

Borostyán lakk.

0., 1., 2., 3., 4., 5. szám.

Fehér, vörös és fekete

Email.

Mosdók, ablakdeszkák, hintók stb. mázolására.

Parquet

fénymáz és viasz.

Fehér, sárga és sötétsárga színben.

Csak az a valódi, mely cégemmel van ellátva.

Kapható

ifj. Heindlhofer Róbert

fűszer- és csemegekereskedésében

ZOMBORBAN.

*-3

Szőlősgazdák figyelmébe!

Viszontelárusítóknak külön megegyezés.

Javítások gyorsan és pontosan eszközöltenek.

Ehrlich Nándor fia

szőlőpermetező-gyártó,
épület- és diszműbádogos

Zombor,

Bajai-utca 10.

Javítások gyorsan és pontosan eszközöltenek.

Viszontelárusítóknak külön megegyezés.

Ajánlja saját készítményű, jó minőségű

PERMETEZŐIT.

2 évi jótállás!

25-8

2 évi jótállás!

Lapunk kiadóhivatalá-
ban egy jó házból való fiú
TANONCUL
felvétetik fizetéssel.

20. szá.n.
II. 1904.

KIHIRDETÉS.

A szántovai anyakönyvi kerület alulírott anya-
könyvvezetője kihirdeti, hogy:

1. Vida János, Géza, Lajos, ki családi állapotára nézve nőtlen és a kinek vallása római katolikus, állása (foglalkozása) borbély, lakóhelye Szántova 110. házszám, születési helye Szántova, ideje 1880. évi május hó 14-ik apja s a ki Vida Antal és neje született Zsuzsits Erzsébet fia.

2. Horvát Anna, ki családi állapotára nézve hajadon és a kinek vallása római katolikus, lakóhelye Eszék és Szántova 301. házszám, születési helye Szántova, ideje 1886. évi augusztus hó 14-ik napja s a ki Horvát Mihály és neje született Stadler Julianna leánya, egymással házasságot szándékoznak kötni.

Felhívtnak mindazok, akiknek a nevezett ház-
asulókra vonatkozó valamely törvényes akadályról vagy a szabad beleegyezést kizáró körülményről tudomásuk van, hogy ezt alulírott anyakönyvvezetőnél (helyettesnél) közvetlenül, vagy a kifüggesztési helyi községi elöljárósága (illetőleg anyakönyvvezetője) útján jelentsék be.

Ezt a kihirdeést a következő helyeken kell tel-
jesíteni, u. m.: Szántován és a „Bácska” című hetilapban.

Kelt Szántován, 1904. évi április hó 20-ik napján.

Ódry Andor,
anyakönyvvezető.

1153/1904.

Árlejtési hirdetmény.

Alulírt községi előljáróság ezennel közhírré teszi, miszerint a vaskuti nagykorcsma épület kibővítési munkálat biztosítása tárgyában nyilvános szóbeli árlejtés Bács-Bodrog vármegye alispáni hivatalának 6794/1904. számú engedélye folytán **folyó évi május hó 9-én d. e. 9 órakor** Vaskut község ház tanácsstermében fog megtartatni.

Árlejtetni szándékoztók tartoznak az árlejtés megkezdése előtt a 15142 kor. 90 fillér kikiáltási árnak megfelelő 10% bántépnt az árlejtést vezető tisztviselő kezeibe készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban letenni.

Árlejtési feltételek, úgy a tervek mint a költségvetés a községi jegyző irodájában a hivatalos órák alatt betekintheők, esetleg arról másolat is vehető.

Írásbeli ajánlatok is elfogadtnak.
Vaskuton, 1904. évi április hó 21 én.

Szathmáry József, **Huber József,**
jegyző. 3-1 bíró.

HIRDETÉSEK

FELVÉTELEK
LAPUNK KIADÓHIVATALÁBAN.

678/elu. 1904. sz.

Árlejtési hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék és annak területén levő kir. járásbíróknál alkalmazott hivatalosok 1904. évre szükséges egyenruházatának szállítása iránt alulírt kir. törvényszéki elnök részéről ezennel árlejtés hirdetettik.

Ezen árlejtés és zárt ajánlati tárgyalásra alulírt kir. törvényszéknél (Bács Bodrog vármegyháza I. ső emeletén 1 ső számú szobájában) leendő megtartására, — a határidő **1904 évi május hó 17-ik napjának délelőtti 9 óraja** tűzetik ki.

Árlejtetni szándékoztók kötelesek az árlejtés megkezdése előtt a kikiáltási ár 5% -át, vagyis jelen esetben 31 korona 42 fillért készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított óvadékképes értékpapirban a kir. törvényszéki elnök kezeihez letenni.

A zárt ajánlatok felbontását követőleg szóbeli ajánlat nem tehető és a szóbeli ajánlatok kihirdetése a zárt ajánlatok felbontását okvetlenül megelőzi.

A szállításra megállapított feltételek naponta délelőtt 9—11 ig a kir. törvényszéki irodagazgatónál megtekintheők, hol a szállítandó ruha minősége is megtudható.

Zomborban, 1904. évi április hó 20-án.

Gozsdu Elek
elnök.